

GUIA DOCENT DE L'ASSIGNATURA

Titulació acadèmica		Llicenciatura / Màster en Teologia – Bíblia			
Assignatura		6B24ST: Lectures de la història d'Israel. El lligam entre història i teologia en els redactors de la Bíblia			
Any	2023-24	Curs	Seminari de Tesina	Valor lectiu	5 ECTS
Període lectiu	Segon semestre	Hores setmanals		2	Àrea
Professor/a	Dr. Joan Ferrer – Dr. Joaquim Malé			Llengua	Català

Descripció/Justificació

La història d'Israel és un dels temes més apassionants i alhora complexos amb què s'enfronten tant l'historiador com el biblista. Cal preguntar-se: *És que hi ha una història d'Israel?* I la resposta no és gens senzilla. Fins i tot anant més enllà de les discussions arqueològiques i historiogràfiques entre minimalistes i maximalistes, per exemple, ens trobem amb diversos usos del passat del poble d'Israel des d'antic, en la Bíblia mateixa.

En aquest seminari intentarem aclarir algunes idees a propòsit de la història d'Israel, així com aprofundir en l'ús que els redactors de la Bíblia fan del concepte d'història tot dotant-lo de contingut teològic i, així, veure com fan ús del passat per a fins contemporanis, tot analitzant-los teològicament.

Requisits i orientacions prèvies

- Haver cursat les assignatures introductòries a l'estudi de la Bíblia.
- Haver superat les assignatures de llengües bíbliques del primer cicle amb aprofitament.
- Competència en lectura de textos acadèmics en llengües estrangeres.

Objectius

Generals:

1. Conèixer l'àmbit d'estudi i els límits de la historiografia.
2. Adquirir un coneixement mínim de l'estat actual sobre la història d'Israel.
3. Aprendre a usar les eines específiques de l'exegesi bíblica.

Específics:

1. Prendre consciència de l'ús històric que l'Escriptura fa dels textos.
2. Aprendre els rudiments de la intertextualitat bíblica.

Competències

Competències transversals:

1. Aprofundir en l'estudi dels textos bíblics.
2. Saber sintetitzar i expressar amb paraules pròpies.
3. Ús de les TIC com a eines de suport a la recerca i l'estudi.
4. Capacitat de realitzar un treball acadèmic seguint les normes d'estil.

Competències específiques:

1. Identificar el context d'un text bíblic.

Continguts

1. Introducció general a la història –i a la de l'Israel bíblic.
2. Israel com a subjecte històric. Aproximacions i problemàtiques.
3. Lectures seleccionades de la història d'Israel. Exegesi i teologia.
  - a. Saltiri.
  - b. Llibres del Reis.
  - c. Llibres de les Cròniques.
  - d. Llibre de la Saviesa.
  - e. Llibre del Siràcida.

Metodologia d'ensenyament-aprenentatge

Com a norma general les sessions seran magistrals. El professor presentarà els continguts proposats mitjançant lliçons setmanals, que es combinaran amb algunes sessions de diàleg a partir de la lectura de fonts originals o d'estudis recents. També es faran algunes sessions dedicades a la lectura i exegesi de fragments escollits.

Avaluació

A fi d'assolir els objectius de la matèria, es proposaran una sèrie d'activitats específiques que seran qualificades oportunament.

Criteris d'avaluació:

Es valorarà molt l'assistència a les lliçons i la participació activa quan calgui.

Caldrà entregar la ressenya d'un text acadèmic, que serà proposat en les primeres sessions.

S'haurà de presentar un treball de caràcter exegetíc i teològic sobre algun text dels que es proposaran a principi de l'assignatura.

Al final de la matèria caldrà fer una entrevista personal amb el professor a fi de valorar la participació en la matèria i els resultats obtinguts.

Tècniques d'avaluació:

1. Assistència a les classes magistrals (10%).
2. Participació en les sessions de seminari (15%).
3. Entrega de les pràctiques proposades (20%).
4. Entrega del treball (45%).
5. Entrevista personal amb el professor (10%).

Bibliografía bàsica

- BLÁZQUEZ, José María – CABRERO, Javier, *Israel y la Biblia. Recientes aportaciones de la arqueología y de la historiografía a la historicidad de la Biblia*, Madrid: Càtedra 2011.
- CARR, David M., *Holy Resilience: The Bible's Traumatic Origins*, New Haven (CT)/London (UK): Yale UP 2014.
- FINKELSTEIN, Israel – SILBERMAN, Neil Asher, *La Biblia desenterrada. Una nueva visi3n arqueol3gica del antiguo Israel y de los or3genes de sus textos sagrados*, Madrid: Siglo XXI 2003.
- GARBINI, Giovanni, *Historia e ideologia en el Israel antiguo*, Barcelona: Bellaterra 2002.
- GILBERT, Maurice, «Ben Sira, Reader of Genesis 1-11», en Jeremy CORLEY – Vincent SKEMP (eds.), *Intertextual Studies in Ben Sira and Tobit: Essays in Honor of Alexander A. Di Lella, O.F.M.* (The Catholic Biblical Quarterly: Monograph Series 38), Washington DC: The Catholic Biblical Association of America 2005, p. 89-99.
- GILBERT, Maurice, «Sagesse et histoire» i «The Origins According to the Wisdom of Solomon», en *La Sagesse de Salomon/The Wisdom of Solomon: Recueil d'études/Collected Essays* (AnBi 189), Roma: GBP 2011, p. 357-383; 385-401.
- MARTTILA, Marko, «David in the Wisdom of Ben Sira», en *SJOT* 25:1 (2011) 29-48.
- SATLOW, Michael L., *How the Bible Became Holy*, New Haven (CT)/London (UK): Yale UP 2014.
- SCHIPPER, Bernd U., *Breve historia del antiguo Israel* (BEB 164), Salamanca: Sígueme 2021.
- SCHMID, Konrad, *The Old Testament: A Literary History*, Minneapolis (MN): Fortress Press 2012.
- SICRE DÍAZ, José Luis – CAMPOS SANTIAGO, Jesús – PASTOR JULIÁN, Victoriano – NAVARRO PUERTO, Mercedes, *Historia y narrativa* (IEB 3B), Estella: Verbo Divino 2017.
- SKA, Jean-Louis, «Abraham, maître de sagesse selon l'idéal des Proverbes», en Núria CALDUCH-BENAGES (ed.), *Wisdom for Life: Essays Offered to Honor Prof. Maurice Gilbert, SJ on the Occasion of His Eightieth Birthday* (Beihefte zur Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft 445), Berlin/Boston (MA): Walter De Gruyter 2014, p. 18-29.
- WEIGOLD, Matthias, «Noah in the Praise of the Fathers: The Flood Story *in nuce*», en Géza G. XERAVITS – József ZSENGELLÉR (eds.), *Studies in the Book of Ben Sira* (SuppJSJ 127), Leiden/Boston (MA): Brill 2008, p. 229-244.